

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Põhikooli mitme aine õpetaja õppekava

Meelika Kõre

AUTENTSETE MATERJALIDEGA KAASNEVAD ÜLESANDED KOLMANDA
KOOLIASTME INGLISE KEELE ÕPIKUTES JA TÖÖVIHIKUTES

magistritöö

Juhendaja: Evi Saluveer, MA

Läbiv pealkiri: Autentsed materjalid ja ülesanded inglise keele õppes

KAITSMISELE LUBATUD

Juhendaja: Evi Saluveer (MA)

.....
Kaitsemiskomisjoni esimees: Sirje Pihlap

.....

Tartu 2016

Resümee

Autentsete materjalidega kaasnevad ülesanded kolmanda kooliastme inglise keele õpikutes ja töövihikutes

Autentsed materjalid asendavad võõrkeeles õppes reaalselt sihtkeele keskkonda, kuid autentsus keeles õppes seisneb ka viisis, kuidas selle materjaliga töötatakse. Seega on oluline, et autentsete materjalidega kaasneksid autentsed ülesanded, kus võõrkeelt kasutatakse elulistes suhtlussituatsioonides. Magistritöö eesmärgiks oli analüüsida III kooliastmes kasutatavaid inglise keele õppekomplekte *I Love English 7* ja *Choices Pre-Intermediate*, selgitamaks välja, milliseid autentseid materjale ja nendega kaasnevaid ülesandeid need sisaldavad. Selgus, et enim esines kõikides õppematerjalides fotosid. Järgnesid tsitaadid, viisakusväljendid ning filmi- ja uudiste pealkirjad. Autentsete materjalidega kaasnevaid pedagoogilisi ja autentseid ülesandeid oli võrdselt. Autentsete ülesannete liikidest enim esines neid, mis kopeerivad võõrkeelt emakeelena kõneleja tavapäraseid tegevusi nagu teksti lugemine, piltide vaatamine ja nende üle arutlemine, saadud info ümber jutustamine, maakaardilt teatud kohtade otsimine.

Märksõnad: autentsed materjalid, autentsed ülesanded, võõrkeeles õpe, õppevahendite analüüs

Abstract

Tasks with Authentic Materials in English Language Textbooks of the Third School Stage

In foreign language learning authentic materials replace a real language speaking environment. The way they are dealt with in the classroom determines how much of the authenticity remains. Hence, it is suggested that authentic materials should be accompanied with authentic tasks to prepare learners for real-life communication. The aim of the present research was to analyse two sets of English language textbooks used in the third school stage to find out which authentic materials and tasks they contain. The results revealed that photos were the most numerable, followed by quotations, polite sayings and movies or news headlines. The number of pedagogic and authentic tasks with authentic materials was equal. From authentic tasks those which copied the native speaker's routine activities were the most common. They included, for example, reading a text, looking at pictures and describing them, retelling given information or finding certain places on a map.

Keywords: authentic materials, authentic tasks, foreign language learning, analysis of teaching material

Sisukord

Sissejuhatus	4
<i>Autentsus keeleõppes</i>	5
<i>Autentsed materjalid ja nende liigitus</i>	6
<i>Ülesande definitsioon ja liigitus keeleõppes</i>	8
<i>Ülesannete liigitus</i>	8
<i>Autentse ülesande tunnused ja tüübid</i>	9
<i>Uurimistöö eesmärk ja uurimisküsimused</i>	10
Metoodika.....	11
<i>Valim</i>	11
<i>Mõõtevahend ja protseduur</i>	12
Tulemused	14
<i>Õppekomplektides esinevad autentsed materjalid</i>	14
<i>Autentsete materjalidega kaasnevad ülesanded</i>	15
<i>Autentsete ülesannete liigid</i>	17
Arutelu.....	18
<i>Töö kitsaskohad ja praktiline väärtus</i>	22
Kasutatud kirjandus.....	25
Lisa 1. Autentse materjali kontrollnimekiri	
Lisa 2. Autentsete materjalidega kaasnevate ülesannete kontrollnimekiri	
Lisa 3. Autentse ülesande tüübi määramise kontrollnimekiri	
Lisa 4. Autentsete materjalide liikide jaotus õppematerjalide kaupa	

Sissejuhatus

Põhikooli riiklik õppekava (2011) rõhutab, et nüüdisaegse keeleõppe siht on eelkõige lähtuda keeleõppija kommunikatiivsetest vajadustest ning suhtluseesmärkidest. Sellest tulenevalt peaks keele kasutamine õppekeskkonnas toimuma reaalsele elule lähedaselt kindla eesmärgiga ning loomulikes suhtlussituatsioonides. Võõrkeeleõppes tuleks seega leida eakohaseid autentseid materjale. Viimaste all mõeldakse neid, mis on algselt loodud ja suunatud seda keelt emakeelena rääkivatele isikutele ega ole mõeldud õppematerjalideks (Adam et al., 2010; Adams, 1995; Erkaya, 2005; Kienbaum, Russell & Welty, 1986; Tomlinson, 2011).

Autentsed materjalid asendavad reaalselt sihtkeele keskkonda ning mida rohkem võimaldatakse õpilastel puutuda kokku autentse sisendiga, seda suurem on võimalus loomulikumaks keele omandamiseks (Little, Devitt & Singleton, 1994). Sealjuures on oluline ka sobilike tööjuhiste ja -ülesannete valik, sest autentsus keeleõppes ei seisne üksnes tekstis endas, vaid ka viisis, kuidas selle tekstiga tööd tehakse (Kramsch, 2000; Põhikooli riiklik õppekava, 2011). Autentne ülesanne sisaldab loomulikke suhtlussituatsioone, kus võõrkeelt tuleb kasutada nii nagu kasutaksid seda sihtkeelt emakeelena kõnelevad inimesed (Littlejohn, 2011; Tomlinson, 2011). Kramsch (2000) arvates kiirendavad autentsed õppetingimused õpitava keele kasutusviisi omandamist ning teevad teise kultuuri mõistmise edukamaks, aidates õpilastel seeläbi tulevikus kohaseimal viisil sihtkeeles kõneleda.

Kuna keeleõppe materjalide valik on tänapäeval väga suur, soovitab Littlejohn (2011) rohkem analüüsida väljaantavate õppekomplektide sisu ja seda, mil määral on neis arvestatud kaasajal soovitud keeleõppe seisukohti. Sealjuures tuleks keeleõppematerjale analüüsides keskenduda senisest enam ülesannete olemusele ning sellele, mida on õpilastel palutud teha (Ellis, 2011). Autentseid materjale kasutades tuleks tõsta õpilastes teadlikkust, et teatud laadi tekstid on loodud erinevatel kommunikatiivsetel eesmärkidel ja nendega tuleks osata ka eesmärgipäraselt ümber käia (Little et al., 1994). Sobivate ülesannete kasutamine on parim viis selle saavutamiseks.

Võõrkeeleõppe materjale on seni küll mitmest aspektist analüüsitud, kuid erinevate autentsete materjalide osakaalu ning nendega kaasnevate ülesannete esinemist inglise keele õppekomplektides seni teadaolevalt uuritud ei ole. Tartu ülikoolis on varasemalt analüüsitud õppekirjanduses kasutatavate ilukirjanduslike tekstikatketega kaasnevaid lugemisülesandeid (Leerima, 2013), aga ka inglise keele õpikutes leiduvaid kirjutamisülesandeid (Suigusaar, 2012) ja kuulamisoskust arendavaid ülesandeid (Gellert, 2012). Uuritud on ka autentsete

materjalide kasutamise seonduvaid hinnanguid põhikooli inglise keele õpetajate ning õpilaste seas (vt Kreitsmann, 2014; Kõre, 2013), kuid puudub ülevaade selle kohta, millised ülesanded kaasnevad õppematerjalides esinevate autentsete materjalidega. Sellest tulenevalt on käesoleva uurimistöo eesmärgiks analüüsida kahte Eesti koolide III kooliastmes kasutatavat inglise keele õppekomplekti, selgitamaks välja, milliseid autentseid materjale ja nendega kaasnevaid ülesandeid need sisaldavad.

Autentsus keeleõppes

Mõiste "autentne" võeti kommunikatiivse keeleõppe meetodi arenguga kasutusele vastandina töödeldud ja kunstlikule keele esitlusele õpikutes ning viitab loomulikule, mittepedagoogilisele keelekasutusele (Gilmore, 2007a; Kramsch, 2000). Autentsuse mõiste käsitus võib eraldi hõlmata nii teatud laadi teksti, suhtlusaktis osalejaid kui ka kommunikatiivse toiminguga eesmärgi (Gilmore, 2007b). Tänapäeval levinud kommunikatiivses võõrkeeleõppes pannakse üha rohkem rõhku suhtluspädevuse arendamisele, mis annaks keeleõppijale eeldused kasutada õpitavat keelt reaalses suhtlussituatsioonides soravalt, täpselt ning olukorrale kohaselt (Põhikooli riiklik õppekava, 2011). Keelestruktuurid, mida õpilased lugemisel näevad ja kõnelemisel kasutavad, ei peaks treenima üksnes sõnavara ja grammatika kasutamist, vaid olema ühtlasi harjutatud läbi eluliste situatsioonide, kus neid keelendeid realselt kasutatakse (Pingel, 2010). Eesmärgiks on kujundada õppijaid võimalikult edukateks suhtlejateks õpitava keele kultuuriruumis (Gilmore, 2007b). Kommunikatiivse keeleõppe peamised põhimõtted hõlmavad interaktiivset tegevust ning efektiivseid harjutusi ja ülesandeid, mis tagavad õpilastele võimaluse mõista sõnade tähendusi, laiendada nende keelelisi teadmisi, märgata keele kasutusviise ning osaleda tähenduslikus infovahetuses kaaslastega (Chan, 2013; Põhikooli riiklik õppekava, 2011; Richards, 2006). Edukas keeleõpe tähendab tõhusat õpi- ja suhtlusstrateegiate kasutamist.

Little ja teised (1994) peavad keeleõppes väga oluliseks õpilastele edastatud teadmist, et teatud laadi tekstid on loodud erinevatel kommunikatiivsetel eesmärkidel ja nendega tuleks ka eesmärgipäraselt ümber käia. Eesmärkidest tulenevalt valitakse tekstiga töötamise strateegia. Näiteks kirjalikud autentset materjalid nõuavad keeleõppijalt samasuguste kommunikatiivsete lugemisstrateegiate nagu süvalugemine ehk teksti sõna-sõnalt läbi lugemise, üldlugemise ehk teksti olulisematest lausetest silmadega üle libisemise (*skimming*) või valiklugemise ehk kindla info otsimise (*scanning*) harjutamist, mida keelt emakeelena kõnelevad inimesed eri tekste lugedes kasutavad (Kikerpill & Kingisepp, 2000). Suuliste tekstide korral tuleb keeleõppijal osata reageerida eri situatsioonides sellisel viisil nagu keele

kultuurinormid seda nõuavad (Kramsch, 2000). Kommunikatiivseid eesmärke võib autentsetel materjalidel olla mitmesuguseid.

Mishan (2005) on teemakohase kirjanduse analüüsimise järel leidnud seitse peamist eristatavat kommunikatiivset eesmärki, mida autentsed tekstid omada võivad. Need on: õpetlik (*informative*), veenev (*persuasive*), üleskutsuv (*soliciting*), juhendav (*instructional*), provotseeriv (*provocative*), vastastikust suhtlust esilekutsuv (*interactive*) ja kaasahaarav (*engaging*). Beard'i (2003) sõnul seevastu võib tekstil kokkuvõtlikult olla üks neljast suuremast eesmärgist – tekst võib olla loodud, et lugejat veenda (*persuade*); juhendada või nõu anda (*instruct or advise*); meelt lahutada (*entertain*); informeerida (*inform*). Autentse materjali kommunikatiivsed eesmärgid määravad keeleõppes suuresti ära nendega kaasnevate ülesannete tüübi või viisi, kuidas tekstiga ülesande lahendamiseks toimida tuleks. Nagu autentsete materjalide olemus eeldab, peaksid ka nendega kaasnevad ülesanded olema kommunikatiivset laadi.

Autentsete materjalide kaudu on võimalik tutvustada keele kasutusviise muutmata kujul, aitamaks õpilasel jõuda sellise keeleoskuseeni, mis võimaldab tal erinevates situatsioonides käituda sarnaselt keelt emakeelena kõnelevale inimesele (Berardo, 2006). Autentsetes materjalides esinev loomulik keelekasutus annab õpilastele võimaluse klassiruumis õpitu ja reaalsuse vahel konkreetseid seoseid luua ning mõista kaasaegseimat keele- ja sõnavarakasutust (Furstenberg, 2010; Rahman, 2014; Thomas, 2014). Lisaks elavdab autentsete materjalide kasutamine ainetunde, pakkudes õpilastele võimalusi oma keeleoskust ja seaduspärade märkamist loomulike suhtlussituatsioonide najal arendada (Raudsep, 2010; Thomas, 2014).

Autentsed materjalid ja nende liigitus. Algselt peeti võõrkeeleõppes autentsete materjalide all silmas rangelt üksnes neid, mis on loodud ja suunatud seda keelt emakeelena rääkivatele isikutele ning mis ei ole ühelgi viisil kohandatud võõrkeeleõppeks (Adam et al., 2010; Adams, 1995; Erkaya, 2005; Kienbaum et al., 1986). Kaasaegses keeleõppes peetakse materjale, mida on eesmärgipäraselt, ent võimalikult vähesel määral kohandatud keeleõppijate eale ja tasemele ning mida kasutatakse sihtotstarbeliselt, samuti autentseteks materjalideks (Thomas, 2014; Tomlinson, 2012). Teatud määral peetakse autentse materjali kohandamist hädavajalikukski, et see võimaldaks koostada erinevaid autentseid ülesandeid, mis õpilastes loomulikke reaktsioone esile kutsuksid (Rahman, 2014).

Kohandamisel on oluline, et tekstis säiliks spontaansele keelekasutusele omased täitesõnad või muud keelelised reageerimisviisid, mille omandamiseta võivad keeleõppijad

keelt emakeelena kõnelejale ebaviisaka ja tuntu inimese mulje jätta (Gilmore, 2004). Näiteks kuulates teist on loomulik, et ütleme sageli "mh-mh", "jah" ja muud säärast, näitamaks huvi vestluspartneri vastu. Samuti esineb autentsetes dialoogides ebaõnnestunud lausealgusi, mitme inimese samaaegselt kõnelemist ja üksteise katkestamist, rohkelt pause, sõnakordusi ning täitesõnu ja -häälikuid, mis teevad teksti mõistmise õpilaste jaoks keerulisemaks (Gilmore, 2004; Thorn, 2009). Õpetaja peaks tingimata sellistele aspektidele tähelepanu pöörama. Nii ei teki õpilastel illusiooni, et inimesed suhtlevadki tegemata ülemääraseid pause või lausestusvigu. Samuti arendatakse õpilastes eripalgelisi oskusi ja vilumusi keelereeglite tundmisel ning omavahelisel suhtlemisel. Erinevate tekstinäidete originaalkeeles kasutamine pakub keelekasutuse ja sõnavara tutvustamise kõrval ka tekstiülesteadmiste arengut, andes õpilastele võimaluse süveneda õpitava keele kultuuritausta ning esitada omapoolseid tõlgendusi (Raudsep, 2010).

Autentsete materjalide liigitusi leidub eri autorite sõnastustes mitmesuguseid. Kokkuvõtlikult võiks autentset materjalid jaotada neljaks suuremaks grupiks (Adam et al., 2010; Crossley, McCarthy, Louwse & McNamara, 2007; Pino, 1990): paberkandjal asuvad, audiovisuaalsed, interneti keskkonnas leiduvad ja muud eelnevatesse kategooriatesse mittekuuluvad materjalid. Enamasti tuleb õpetajatel autentseid materjale ise erinevatest allikatest hankida, ent teatud tüüpi materjale leidub tänapäeval ka õppevahendites. Õppevahendite formaati arvestades leidub neis just paberkandjal asuvaid materjale, mistõttu keskendutakse ka käesolevas töös sellele materjalide grupile.

Näiteks võib õpikutes ja töövihikutes esineda pilte, fotosid, postreid ja silte; menüüsid, arveid ja kviiitungeid; maakaarte, jooniseid ja diagramme; mõistatusi ja kõnekäände; ilukirjanduslikke tekstikatkeid; ajalehtede või ajakirjade artikleid; erinevaid plaane ja graafikuid; mitmesuguseid silte ja reklaame; koomikseid, laulusõnu ja muud sarnast. Lihtsad igapäevased tekstid nagu toiduretseptid ning restoranide menüüd annavad võimaluse luua mitmesuguseid haaravaid elulisi ülesandeid, kuna need on loodud edastama igapäevaselt olulist informatsiooni ega pole koostatud eesmärgiga õpetada keelereegleid (Thomas, 2014). Viimane on nende materjalide juures meeldiv lisaväärtus, mida keeleõpetajad oskuslikult ära saavad kasutada.

Autentsete materjalide kasutegur on suurem, kui nendega kaasnevad autentset ülesanded (Adam, Stan & Moanga, 2011). Tähtsuset ülesannete ja tegevuste puudumise korral ei valmistata õppijaid piisaval määral ette võõrkeele tegelikuks kasutuseks (Tomlinson, 2012). Võimaldamaks õpilastel seostada õpitut oma elu ja isikuga ning suunamaks neid õpitut igapäevaelus rohkem kasutama, tuleks neil mõista autentsete tekstide eesmärke, sest autentset

keeletõppes ei seisne üksnes tekstis endas, vaid ka viisis, kuidas selle tekstiga tööd tehakse (Kramsch, 2000).

Ülesande definitsioon ja liigitus keeletõppes.

Ingliskeelses kirjanduses leidub ülesandele mitmesuguseid vasteid, näiteks '*task*', '*exercise*', '*activity*', millest igaüks omab teatavaid eri nüansse. Eestikeelses kirjanduses kasutatakse enamasti mõisteid 'ülesanne' või 'harjutus', mida võõrkeleetõppes käsitletakse sünonüümidenä. Nimetatud põhimõttest lähtutakse ka käesolevas uurimistöös.

Euroopa keeletõppe raamdokumentis (2007) kirjeldatakse ülesannet kui mistahes eesmärgipärast toimingut, mida peetakse probleemi lahendamise, kohustuse täitmise või eesmärgi saavutamise nimel vajalikuks. Ülesanded aitavad õpetajal luua õppeks sobivat keskkonda ja suunata õpilasi soovitud omandama, andes neile võimaluse oma keeleteadmisi struktureeritud tegevuse kaudu rakendada (Harris & Marx, 2009). Erinevad autorid liigitavad ülesandeid mõnevõrra erinevalt, tuginedes oma kogemustele ja eelistustele.

Ülesannete liigitus. Üheks võimalikuks keeletõppe ülesannete jaotuseks on eristada pedagoogilisi ja autentseid ülesandeid. *Pedagoogilised ülesanded* on koostatud eesmärgiga tutvustada, õpetada ja arendada teatud kindlate keelestruktuuride kasutusviise läbi suhtlemist nõudvate tegevuste, keskendudes väga konkreetsete keeleliste üksuste – näiteks sõna, fraasi, lause või grammatika osa – eraldiseisvale arendamisele (Richards, 2006). Tuginedes teadmistele õppeprotsessidest ja keele omandamisest on sedalaadi ülesannete eesmärk kaasata õppijaid aktiivselt etteantud keelestruktuuride raamistikus tähenduslikku suhtlusesse ning arendada seeläbi nende suhtluspädevust (Euroopa keeletõppe raamdokument... , 2007). Peamiseks eesmärgiks on saavutada õpilaste keelelise vilumuse täpsus. Sedalaadi ülesannetes on keeleväljendite kasutamine kontrollitud ja etteaimatav, tähelepanu on korrektse keele moodustamisel, mida harjutatakse osade kaupa. Keelt kasutatakse kontekstiväliselt ning ülesanded ei nõua alati tähenduslikku suhtlemist, peegeldades lihtsalt keeletõppe keskkonna keelekasutust. Näiteks ülesanne, kus kahel õpilasel tuleb suhtlemise kaudu leida kahe pildi erinevused, on oma olemusel pedagoogiline, sest päriselus ei ole sedalaadi interaktsioon tõenäoline (Richards, 2006).

Autentsed ehk elulised ülesanded sisaldavad igapäevaseid elulisi suhtlussituatsioone, kus võõrkeelt tuleb kasutada sarnaselt sihtkeelt emakeelena kõnelevatele isikutele (Littlejohn, 2011; Tomlinson, 2011). Need ülesanded peegeldavad reaalselt keelekasutust erinevates situatsioonides, andes õpilastele võimaluse tähendusliku suhtlemise kaudu harjutada

tulevasteks kokkupuudeteks keelt emakeelena kõnelevate inimestega (Richards, 2006). Lisaks nõuavad autentsed ülesanded erinevate suhtlusstrateegiate kasutamist ning kontekstist lähtuvat keelekasutust. Sellised ülesanded aitavad kaasa suhtluspädevuse arengule, sest õpitud keelestruktuurid omavad tähtsust ka väljaspool keeleõppe keskkonda, kus neid keelelisi vahendeid on teistega suhtlemiseks vaja (Euroopa keeleõppe raamdokument..., 2007; Harris & Marx, 2009). Suhtlustegevus on üldjuhul interaktiivne, sest osalejad on kordamööda nii teksti loojad kui vastuvõtjad, kuid ka rääkimist, kirjutamist, kuulamist ja lugemist saab suhtlustegevuseks nimetada, kui teksti loojad on edastatava sõnumi vastuvõtjatest eraldatud (Euroopa keeleõppe raamdokument..., 2007).

Autentsed ülesanded on oma olemuselt kommunikatiivsed, nõudes õpilaselt oskust kasutada õpitavat keelt reaalse suhtluseesmärgi saavutamiseks (Richards, 2006). Euroopa keeleõppe raamdokumendis (2007) kirjeldatakse kommunikatiivsete ülesannetena kõiki, mille puhul tuleb õpilasel suhtlemise läbi edastatud infost aru saada, kokkulepeteni jõuda ning tähendusi omakorda sõnastada kuni ülesanne on lahendatud. Sealjuures on rõhk ülesande täitmise edukusel, mitte niivõrd keelelisel täpsusel.

Tasakaalustamiseks õpilase keelelist arengut nii täpsuse kui soravuse aspektis, tuleks õppetöös kasutada nii pedagoogilisi kui ka autentseid ülesandeid. Nii on võimalik vältida ohtu, et õpilase soravus kujuneb täpsuse arvelt või vastupidi (Richards, 2006). Autentsete materjalide juurde sobivad pigem autentsed ehk elulist keelekasutust arendava eesmärgiga ülesanded, valmistamiseks õpilasi parimal moel ette võõrkeele reaalseks kasutamiseks väljaspool keeleõppe keskkonda (Tomlinson, 2012).

Autentse ülesande tunnused ja tüübid. Võõrkeeleõppes on tähtis pidada meeles, et reaalses elus pole enamasti ette antud, mida ning kuidas öelda ja teha, mistõttu võiks ülesannetes puududa või varjatud olla teatud laadi info, mille leidmiseni tuleb õpilasel suhtlemise läbi jõuda (Richards, 2006; Ellis, 2011). Õpilased on sel juhul sunnitud aktiivselt kasutama oma keeleteadmisi ja -oskusi vajaliku info saamise eesmärgil ning nende keeleline areng kulgeb läbi autentsete suhtlusmustrite. Kramtschi (2000) arvates kiirendavad autentsed õppetingimused ja sobilikult valitud ülesanded sihtkeele kasutusviisi omandamist ning teevad teise kultuuri mõistmise edukamaks, aidates õpilastel seeläbi tulevikus kohaseimal viisil sihtkeeles kõneleda. Autentsete ülesannete kasutamisel on võimalus õpilastele tutvustada ka elus vajaminevaid arutluse ja probleemilahenduse viise (Harris & Marx, 2009).

Harris ja Marx (2009) toovad autentse ülesande olulisimate tunnuste seas esimesena välja seotuse reaalse elu ja kogemustega (*real-world relevance*). Mishan (2005) on omakorda

kirjeldanud, et autentne ülesanne peegeldab alusteksti algset kommunikatiivset eesmärki ja on sellest tulenevalt asjakohane; toob esile vajaduse analüüsida alusteksti või reageerida sellele teatud viisil; kaasab õpilased omavahelisse tähenduslikku suhtlusesse, aktiveerides õpilaste eelnevaid teadmisi õpitavast keelest ja kultuurinormidest ning mis peamine – jäljendab elulisi tegevusi.

Ülesande elulisus on keeruline aspekt ning selle ära tundmine ja hindamine ei pruugi olla kerge. Autentse ülesande elulisuse kolme võimaliku tüübi kirjeldused aitavad paremini mõista ja eristada erinevat laadi elulisust (Mishan, 2005):

1. Ülesanded, mis kopeerivad võõrkeelt emakeelena kõneleja tavapäraseid tegevusi, näiteks oma plaanide korrigeerimine ilmteate alusel või e-mailile vastamine.
2. Ülesanded, mis samm-sammult väljendavad keelt emakeelena kõneleja jaoks alateadlikke protsesse teksti lugemise/kuulamise ajal. Sedalaadi ülesandeks võiks näiteks olla uudistesaaate vaatamine ning seal esineva ülesmärkimine (kes üles astub, millest räägitakse, mis juhtus, kus juhtus ja muu säärane info).
3. Ülesanded, mis on seotud teatud kindla professionaalse kontekstiga (näiteks reklaaminduse või ajakirjandusega) ning mis võivad sisaldada teksti keeleliste, visuaalsete või auditiivsete aspektide analüüsi. Näidisülesandena võib tuua allikast saadud statistiliste andmete põhjal diagrammi loomise.

Autentne ülesanne on olulisel määral seotud oma alustekstiga (Grellet, 1981; Little et al., 1994). Kasutegur on seda suurem, mida autentsema sisuga on alustekst ning mida paremini suudab ülesanne teksti kommunikatiivset eesmärki jäljendada ja teostada. Selliste ülesannete sooritamiseks sobivad hästi paaris- ja rühmatööd, milles osaledes on õpilaste motivatsioon kõnelemiseks suurem ning läbi kaasõpilaste kuulamise ning aktiivse suhtlemise areneb ka õpilase keeleline soravus (Richards, 2006).

Uurimistöö eesmärk ja uurimisküsimused

Põhikooli riiklik õppekava (2011) toonitab autentsete materjalide ning nendega sobivate ülesannete kasutamist võõrkeeleõppes. Õpikud kui keeleteadlaste poolt väljatöötatud materjalid on sageli peamiseks õpetamise ja õppimise aluseks koolis ning nendest sõltub keeleõppe sisu (Mikk, 2000; Wen-Cheng, Chien-Hung, & Chung-Chieh, 2011). Seetõttu on alust põhjalikumalt uurida, missuguseid autentseid materjale Eesti koolides kasutatavates inglise keele õppekomplektides leidub. Samas ei piisa loomuliku keeekasutuse omandamiseks üksnes autentsete materjalide olemasolust keeleõppes (Little et al., 1994), vaid oluline on ka tekstiga töötamise viis (Kramsch, 2000; Põhikooli riiklik õppekava (2011). On

tähtis, et autentsete materjalidega kaasneksid eesmärgipärased ja autentsed ülesanded (Adam et al., 2011), mis sisaldavad loomulikke suhtlussituatsioone, kus võõrkeelt tuleb vastavalt olukorrale kasutada nii nagu kasutaksid seda sihtkeelt emakeelena kõnelevad inimesed (Littlejohn, 2011; Tomlinson, 2011). Võõrkeeleõppe materjale on seni küll mitmest aspektist analüüsitud, kuid puudub info selle kohta, millised ülesanded kaasnevad õppematerjalides esinevate autentsete materjalidega.

Magistritöö eesmärgiks on analüüsida kahte Eesti koolide III kooliastmes kasutatavat inglise keele õppekomplekti, selgitamaks välja, milliseid autentseid materjale ja nendega kaasnevaid ülesandeid need sisaldavad. Toetudes teooriale püstitati järgmised uurimisküsimused:

1. *Milliseid autentseid materjale esineb analüüsitavates õppekomplektides?*
2. *Millised ülesanded kaasnevad autentsete materjalidega?*
3. *Millised erinevad autentsed ülesanded kaasnevad autentsete materjalidega?*

Metoodika

Valim

Töö valimiks oli kaks Eesti põhikooli kolmanda kooliastme inglise keele õpikust ja töövihikust koosnevat õppekomplekti, millest üks on välja antud Eestis ja teine Suurbritannias. Õppekomplektid valiti Eesti Hariduse Infosüsteemis (s.a.) asuva Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt soovitatud õppekirjanduse loetelust, arvestades sealjuures nimekirjas olevate õpikute kättesaadavust Eestis. Analüüsimiseks püüti leida võimalikult ühetasemelised õpikud, lähtudes põhikooli III kooliastmes nõutavast võõrkeeleoskuse tasemest ning õpikute vastavusest sellele. Põhikooli riikliku õppekava (2011) kohaselt on põhikooli lõpuks saavutatavaks heaks inglise keele kui A-keele keeleoskustasemeks B1.

Materjalide kättesaadavusest tingituna osutusid mugavusvalimiks Eesti koolides laialdaselt kasutatava sarja *I Love English 7* ning Suurbritannias välja antud sarja *Choices Pre-Intermediate* õpikud ja töövihikud (vt Tabel 1).

Tabel 1. Valimisse kuuluvad õpikud ja töövihikud

Materjali nimetus	Autor(id)	Väljaandja	Aasta
<i>I Love English 7 Student's Book</i>	Ülle Kurm, Ene Soolepp, Nicola Fyfe	Studium	2010
<i>I Love English 7 Workbook</i>	Ülle Kurm, Ene Soolepp, Nicola Fyfe	Studium	2010
<i>Choices Pre-Intermediate Students' Book</i>	Michael Harris, Anna Sikorzyńska	Pearson	2012
<i>Choices Pre-Intermediate Workbook</i>	Sue Kay, Vaughan Jones	Pearson	2012

I Love English 7 õpik ja töövihik koosnevad mõlemad 20 põhipeatükist. Õpikus järgneb põhipeatükkidele veel kaks lisapeatükki: jõuluteemaline ning piltide kirjeldamise harjutamiseks loodud osa. *Choices Pre-Intermediate* õpik ja töövihik koosnevad 12 suuremast põhipeatükist (*module*), mis omakorda jaotuvad alapeatükkideks (*lesson*). Õpik sisaldab lisana kultuuripeatükki ning töövihiku lõpus on internetioskusi arendav osa.

Mõõtevahend ja protseduur

Õppematerjali hindamisel ja analüüsimisel kasutati kvantitatiivset sisuanalüüsi ning kirjeldavat statistikat. Tulemused koondati andmetöötlusprogrammi Microsoft Excel 2016, mida kasutati andmete töötlemiseks ja kirjeldavaks analüüsiks. Tööks koostatud kontrollnimekirjade usaldusvääruse kontrollimiseks leiti statistilise andmeanalüüsi programmiga SPSS 23.0 kahe uurija hinnangute korrelatsioon ehk Coheni kapp.

Eristamaks autentseid materjale kunstlikult loodutest, koostati kirjanduse põhjal autentse materjali kontrollnimekiri (Lisa 1). Autentseks materjaliks loeti neid, millel oli leitav üks või mitu järgnevatest tunnustest:

- täisviide algallikale;
- autori nimi;
- viide kolleksioonile või kogule (piltide puhul);
- äratuntav vaste internetiotsingu korral (isegi, kui on näha, et materjalid on kohandatud).

Teine kontrollnimekiri koostati selgitamaks välja, millised ülesanded kaasnevad õpikutes leiduva autentsete materjaliga (Lisa 2). **Pedagoogiliseks** peeti ülesannet juhul, kui see sisaldas ühte või mitut järgnevatest tunnustest:

- sisaldab kindla õppe-eesmärgiga tegevusi (nt lünkade täitmist või tekstilõikude järjestamist);

- tähelepanu korrektse keele moodustamisel (nt täislausete moodustamine kindlas ajavormis);
- keeleteadmiste harjutamine osade kaupa (nt keskendutakse ühele grammatikaosale korraga);
- keeleväljendite kasutamine on kontrollitud (nt ülesande sooritamiseks tuleb kasutada kindlaid etteantud fraase või lauseid).

Autentseks peeti ülesannet juhul, kui see sisaldas üht või mitut järgnevatest tunnustest:

- sisaldab elulisi toiminguid (nt õpilane teeb plaane lähtudes teksti sisust);
- peegeldab loomulikku elulist keelekasutust (nt materjal sisaldab või suunab õpilast kasutama kõnekeelele omast sõnavara ning fraase);
- tähelepanu on tähenduslikul suhtlemisel (nt tuleb õpilasel avaldada oma arvamust tuginedes autentse materjali sisule);
- kasutatavate keelendite valik on vaba.

Kui ülesanne sisaldas mitut töökäsku või koosnes mitmest osast (näiteks a ja b), siis loeti need eraldi ülesanneteks.

Kõige lõpuks vaadati, millist liiki autentseid ülesandeid õppematerjal sisaldas (Lisa 3).

Mishani (2005) järgi eristati järgnevaid autentseid ülesandeid:

- ülesanne kopeerib võõrkeelt emakeelena kõneleja tavapäraseid tegevusi (nt teksti lugemine või e-mailile vastamine);
- ülesanne väljendab samm-sammult keelt emakeelena kõneleja jaoks alateadlikke protsesse (nt tekstiga töötamiseks kindlate lugemisstrateegiate järgimine);
- ülesanne on seotud teatud kindlate professionaalsete kontekstidega ja/või sisaldab teksti keeleliste, visuaalsete või auditiivsete aspektide analüüsi (nt etteantud andmete põhjal diagrammi või ettekande loomine).

Reliaabluse suurendamiseks analüüsis õppekomplekte samade kriteeriumite alusel teine uurija, kelle jaoks valitud materjali analüüsitava osa väljaselgitamisel tugineti Tomlinsonile (2011). Tema sõnul on realistliku üldpildi loomiseks kasulik uurida 10-15% kogumaterjalist, soovitatavalt materjali keskosast. Protsentaruutuste näol leiti teise uurija analüüsiks sobivad õppematerjali osad: *I Love English 7* õpikust peatükid 10-12 ning *Choices Pre-Intermediate* õpikust peatükid 7-8. Teise uurijana paluti nimetatud õppematerjalide osi analüüsida ühe Tartu kooli inglise keele õpetajal. Kahe uurija tulemuste võrdluseks on sobilik kasutada Coheni kappa statistikut, mille järgi võib uurijate hinnangute kokkulangevus olla

väike (0.01–0.20), rahuldav (0.21–0.40), mõõdukas (0.41–0.60), märkimisväärne (0.61–0.80) või peaaegu täiuslik (0.81–1). Mida lähemale nullile on kappa väärtus, seda suurem on võimalus, et kahe uurija hinnangute ühtimine tuleneb juhuslikust kokkulangevusest (Viera & Garrett, 2005). Kappa puhul on harv, kuid võimalik ka miinusega näitaja, mis viitab sellele, et uurijate hinnangute vahel ilmneb suuremal või väiksemal määral järjekindel arvamuste lahkumine (Wood, 2007).

Tulemused

Käesolevas peatükis esitatakse varasemalt kirjeldatud mõõtevahendite (Lisad 1-3) põhjal saadud uurimistulemused.

Õppekomplektides esinevad autentsed materjalid

Esimese uurimisküsimusega sooviti teada saada milliseid autentseid materjale esineb analüüsitavates õppekomplektides. Uuritud õpikutes ja töövihikutes loendati kokku 398 erinevat liiki autentset materjali – *Choices* õppekomplektis 279 ning *I Love English* õppekomplektis 119. *Choices* õpikust leitud autentsed materjalid (214) moodustasid kõikidest autentsetest materjalidest 54%, töövihikus esinenud materjalid (65) moodustasid vastavalt 16%. *I Love English* õpikus oli 117 (29%) ja töövihikus kaks autentset materjali.

Autentsete materjalide liikidest enim esines kõikides õppematerjalides fotosid – 291: *I Love English* õpikus 65 ja töövihikus kaks; *Choices* õpikus 166 ja töövihikus 58. Fotod moodustasid kõikidest autentsetest materjalidest 74%. Järgnesid tsitaadid (15), mida esines vaid *Choices* õpikus. Arvustusi või ülevaateid oli kokku kuus – *Choices* õpikus viis ja töövihikus üks – ning nalju viis, neist kõik *I Love English* õpikus. Nii luuletusi kui ka pilte esines neli: *I Love English* õpikus kolm luuletust ja kaks pilti ning *Choices* õpikus üks luuletus ja kaks pilti. Võrdsel arvul (3) esines ka artikleid (*I Love English* õpikus 1, *Choices* õpikus 2), reklaame või kuulutusi (*I Love English* õpikus 1, *Choices* õpikus 2) ning maakaarte (*I Love English* õpikus 1, *Choices* õpikus 1 ning töövihikus 1). Kõige vähem (2) esines laulusõnu ja plakateid – *Choices* õpikus kaks laulu ja üks plakat ning töövihikus üks plakat.

Kategooria "Muu" all lisandusid järgnevad: viisakusväljend (15), filmi pealkiri (12), ajaleheartikli/uudise pealkiri (10), kiri (7), jutustav tekst (4), autori lühitutvustus (3), raamatu esikaas (2), arvutimängu ümbris (1), mõistekaart (1), postmark (1), raamatu sisukirjeldus (1),

reisiteatmiku tekst (1). Autentsete materjalide liikide jaotus ja koguarvud õppematerjalide kaupa on tabelina esitatud Lisas 4.

Autentsete materjalidega kaasnevad ülesanded

Teise uurimisküsimusega sooviti teada saada millised ülesanded kaasnevad autentsete materjalidega. Ülesanded jagati koostatud kontrollnimekirja (Lisa 2) alusel pedagoogilisteks või autentseteks. Ülesannete loendamisel arvestati eraldi ülesannetena neid, mille juhised sisaldasid mitut erinevat töökäsku või mis koosnesid mitmest osast (näiteks a ja b). Näiteks ühe ülesande juhised *Read and listen to the poem. Find different words and phrases describing wet weather.* loeti kaheks eraldi ülesandeks. *Read and listen to the poem* liigitus autentse ning *Find different words and phrases describing wet weather* pedagoogilise ülesande alla.

Autentseid materjale, millega ei kaasnenud ühtegi ülesannet, leidis analüüsitavates õppekomplektides 117 – *I Love English* õpikus 29 ning *Choices* õpikus 36 ja töövihikus 52. Autentseid materjale, millega kaasnes üks või rohkem ülesannet, oli kokku 282. Mõni ülesanne oli mõeldud korruga mitme autentse materjali kohta, näiteks kolme foto kohta käiv üks juhised (*Look at the photos (a-c). Who is happy and relaxed? Why?*). Seetõttu loendati autentsete materjalidega kaasnevaid ülesandeid kokku vähem kui materjale – 173.

Pedagoogilisi ülesanded leidis kokku 86. Enim pedagoogilisi ülesandeid (53) leidis *Choices* õpikus. *I Love English* õpikus oli neid 23. *Choices* ja *I Love English* töövihikutes oli vastavalt kaheksa ja kaks pedagoogilist ülesannet. Loendatud pedagoogilistes ülesannetes paluti õpilastel näiteks leida ja välja kirjutada tekstides esinevaid sõnu ja fraase (*Find, write, and learn*), lõpetada lauseid (*Complete each sentence with one word*), ühendada lausungeid piltidega (*Match the statements with the photos*) või vastata autentse materjali kohta esitatud küsimustele (*Answer the questions*). Leidis ka ülesandeid, mille alusel tuli õpilasel tekstist leida teatud grammatikaosi (*Find six examples of the Present Perfect in the first review*).

Autentsete materjalidega kaasnevaid autentseid ülesandeid oli kokku 87. Enim autentseid ülesandeid (57) leidis *Choices* õpikus. *I Love English* õpikus oli 24 autentset ülesannet. *Choices* töövihikus oli kokku viis ning *I Love English* töövihikus üks autentne ülesanne. Autentsetest ülesannetest esines näiteks selliseid, kus tuli etteantud autentset teksti lugeda (*Read the jokes in groups of 3-4*) või kuulata (*Listen to three people and find them in the photo; Listen to two versions of the song (traditional and punk-rock). Which one do you prefer?*), piltide puhul ka vaadata ja arutleda (*Look at the map and the photos. Why is New Zealand an attractive tourist destination?*). Autentsete materjalidega kaasnevate pedagoogiliste ja autentsete ülesannete jaotus materjalide liikide kaupa on esitatud Tabelis 2.

Tabel 2. Autentse materjaliga kaasnevate pedagoogiliste ja autentsete ülesannete arv

Autentne materjal	ILE 7 õpik		ILE 7 tv		CPI õpik		CPI tv		Kokku	
	PÜ	AÜ	PÜ	AÜ	PÜ	AÜ	PÜ	AÜ	PÜ	AÜ
foto	4	12	2	1	24	37	2	2	32	52
arvustus/ülevaade	0	0	0	0	9	5	1	1	10	6
artikkel	3	1	0	0	5	1	0	0	8	2
laulusõnad	0	0	0	0	5	3	0	0	5	3
luuletus	1	2	0	0	4	1	0	0	5	3
kutse	0	0	0	0	1	1	2	1	3	2
maakaart	1	1	0	0	0	1	0	0	1	2
nali	0	3	0	0	0	0	0	0	0	3
pilt	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
plakat	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
reklaam/kuulutus	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
<i>muu:</i>										
jutustav tekst	6	1	0	0	1	1	2	0	9	2
autori	0	0	0	0	0	4	0	0	0	4
lühitutvustus										
kiri	3	1	0	0	0	0	0	0	3	1
reisiteatmiku	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2
tekst										
artikli/uudise	2	1	0	0	1	0	0	0	3	1
pealkiri										
raamatu	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
sisukirjeldus										
filmi pealkiri	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1
mõistekaart	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
viisakusväljend	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
KOKKU	23	24	2	1	53	57	8	5	86	87

Märkused: ILE7 – I Love English 7, CPI – Choices Pre-Intermediate; PÜ= pedagoogiline ülesanne, AÜ= autentne ülesanne

Tabelist võib näha, et enim pedagoogilisi ülesandeid kaasnes fotodega (32), mis moodustasid kõikidest pedagoogilistest ülesannetest 37%. Autentsete materjalide liigid, millega kaasnesid ainult pedagoogilised ülesanded, olid järgnevad: pilt, plakat, mõistekaart. Kuue autentse materjali liigi puhul – maakaart, pilt, plakat, raamatu sisukirjeldus, filmi pealkiri ja mõistekaart – leidis iga materjali juures üks pedagoogiline ülesanne.

Enim autentseid ülesandeid kaasnes samuti fotodega (52), mis moodustasid kõikidest autentsete materjalidega kaasnevast 173st ülesandest 30%. Autentsete materjalide liigid, millega kaasnesid ainult autentsed ülesanded, olid: nali, reklaam/kuulutus, autori lühitutvustus ja viisakusväljend. Arvustuste/ülevaadetega kaasnes kuus (7%) autentset ülesannet. Kõige vähem (1) leidis autentseid ülesandeid järgneva kuue autentse materjali liigi puhul:

reklaam/kuulutus, kiri, artikli/uudise pealkiri, raamatu sisukirjeldus, filmi pealkiri ja viisakusväljend.

Autentsete ülesannete liigid

Kolmanda uurimisküsimusega sooviti teada saada millised erinevad autentsed ülesanded kaasnevad autentsete materjalidega. Ülesannete jagamisel tugineti Mishani (2005) jaotusele (Lisa 3), mille alusel võib autentne ülesanne (1) kopeerida võõrkeelt emakeelena kõneleja tavapäraseid tegevusi (nt teksti lugemine või e-mailile vastamine), (2) väljendada samm-sammult keelt emakeelena kõneleja jaoks alateadlikke protsesse (nt tekstiga töötamiseks kindlate lugemisstrateegiate järgimine) või (3) olla seotud teatud kindlate professionaalsete kontekstidega (nt etteantud andmete põhjal diagrammi või ettekande loomine).

Kõikidest autentsetest ülesannetest 71 (18%) olid ülesanded, mis kopeerivad võõrkeelt emakeelena kõneleja tavapäraseid tegevusi. Selliste ülesannete puhul paluti õpilasel näiteks vaadata fotodel kujutatavat (*Look at the photo of Manhattan Island*) või lugeda kaasneva autentse materjali sisu (*Read the postcard*). Ülesandeid, mis samm-sammult väljendavad keelt emakeelena kõneleja jaoks alateadlikke protsesse teksti lugemise/kuulamise ajal, oli kokku 42 (11%). Sedalaadi ülesanneteks loeti näiteks konkreetsete suhtlusstrateegiate kasutamist nõudvaid autentseid ülesandeid (*Use the strategies in the Skills Builder to decide if it [the book review] is about: people with problems/ people with unusual lives/ people with daily routines.*) või suunavaid tähenduslikke küsimusi sisaldavaid juhiseid, mis eeldasid sedalaadi materjali sisu analüüsi, mida keelt emakeelena kõneleja alateadlikult teha võiks (*Look at the photos (a-d) (...) about Charlie Chaplin. What kind of characters do you think he played - funny, successful, romantic?*). Ülesandeid, mis on seotud teatud kindla professionaalse kontekstiga, leidis kõikide õppematerjalide peale kaks: *Design some cows for a Cow Parade in Estonia. www.cowparade.com* ja *Prepare a presentation about Tallinn, our capital city.*

Kontrollimaks uurimuse tulemuste usaldusväärsust, analüüsis *I Love English* õpiku 10.-12. peatükki ning *Choices* õpiku 7.-8. peatükki samade kriteeriumite alusel teine uurija. Kahe uurija vaheliste hinnangute võrdlemisel selgus, et käesoleva uurimuse jaoks koostatud hindamiskriteeriumite usaldusväärsust saab pidada rahuldavaks ($\kappa = 0.222$).

Arutelu

Õpikud on peamiseks õpetamise ja õppimise aluseks koolis, omades seeläbi otsest mõju keeleõppe sisule (Mikk, 2000; Wahab, 2013; Wen-Cheng et al., 2011). Tänapäevaste õppematerjalide kompleksne olemus ning laialdane levik loob vajaduse nende põhjalikuks uurimiseks (Jahangard, Afshar & Rahimi, 2012; Tomlinson, 2011). Õppematerjali analüüs peaks keskenduma töökäsu sisule: mida õpilastel täpselt teha palutakse ning kuidas see aktiveerib nende üldpädevust ehk teadmisi, oskusi ja õpivõimet (Ellis, 2011; Euroopa keeleõppe raamdokument... , 2007; Tomlinson, 2011). Põhikooli riiklik õppekava (2011) näeb ette, et võõrkeeleõppes tuleb lähtuda keeleõppija kommunikatiivsetest vajadustest ning suhtluseesmärkidest, andmaks talle eeldused kasutada õpitavat keelt reaalses suhtlussituatsioonides soravalt, täpselt ning olukorrale kohaselt.

Autentsete materjalide kasutamine ning nendega sobilike ülesannete valik loob keeleõppe keskkonnas vajaliku eelduse loomulikumaks keele omandamiseks ning annab teadmise, et teatud laadi tekstid on loodud erinevatel kommunikatiivsetel eesmärkidel ja nendega tuleks ka eesmärgipäraselt ümber käia (Kramsch, 2000; Põhikooli riiklik õppekava, 2011; Little et al., 1994). Võõrkeeleõppe materjale on seni küll mitmest aspektist analüüsitud, kuid puudub info selle kohta, millised ülesanded kaasnevad õppematerjalides esinevate autentsete materjalidega. Sellest tulenevalt oli käesoleva uurimistöö eesmärgiks analüüsida kahte Eesti koolide III kooliastmes kasutatavat inglise keele õppekomplekti, selgitamaks välja, milliseid autentseid materjale ja nendega kaasnevaid ülesandeid need sisaldavad. Uurimuses analüüsitavateks õppekomplektideks olid *I Love English 7* ja *Choices Pre-Intermediate* õpikud ja töövihikud.

Tulemuste põhjal võib järeldada, et erinevate autentsete materjalide valik on uuritavates õppematerjalides võrdlemisi hea ja mitmekesine: kontrollnimekirjas olevatest materjalidest üle poole olid õppekomplektides esindatud. Lisaks leidis mitmeid teisi autentseid materjale, mida kontrollnimekirjas eraldi välja ei toodud, näiteks viisakusväljendid, kirjad, artiklite/uudiste pealkirjad ning erinevate autorite lühitutvustused. Ootuspäraselt selgus, et enim leidis õppematerjalides fotosid, mis moodustasid kolm neljandikku kõikidest loendatud autentsetest materjalidest. Fotode ja muude piltide sage kasutamine võõrkeele tundides on varem ilmnenu nii Kõre (2013) kui ka Kreitsmanni (2014) uurimistöös, kes uurisid vastavalt õpetajate ja õpilaste hinnanguid inglise keele tundides kasutatavate autentsete materjalide kohta. Kuna nimetatud uurimustes ei olnud välja toodud, kas ja kui palju neist fotodest esines õpikutes, siis ei saa neid käesoleva uurimistöö tulemustega

võrrelda. Arvestades, et fotosid on võrdlemisi lihtne hankida ning nende allikaid kerge leida, on nende suur arv analüüsitud materjalides mõistetav. Samuti ei nõua fotode kasutamine tunnis palju aega ning nende põhjal saab edukalt õpetada ja kinnistada sõnavara ning arendada kõnelemisioskust, sest fotod võimaldavad nähtavat kirjeldada ning kujutatud objekti üle arutleda (Pino, 1990).

Suure hulga fotode kõrval olid teised autentsed materjalid esindatud suhteliselt tagasihoidlikult. Näiteks laulud ja laulusõnad, mida analüüsivates õppekomplektides leidis vaid mõni üksik, pakuvad tuttavat sõnavara uuel ning huvitaval moel, sisaldades ühtlasi palju loomulikke sõnakordusi ning aidates märgata sõnade hääldusviise (Brewster, Ellis & Girard, 2002). Autentsed kirjad ning viisakusväljendid on samuti teretunud – kirjade vormistamist on väga hea õppida just reaalsete näidete varal ning viisakusväljendeid saab igapäevasesse keeleõppekeskkonda hõlpsalt sulandada, kinnistades sealjuures õpilastes kindlaid reageerimisviise. Mitmesuguste autentsete materjalide kasutamine kiirendab sihtkeele kasutusviisi omandamist ning aitab õpilasel erinevates situatsioonides käituda ja kõneleda sarnaselt keelt emakeelena kõnelevale inimesele (Berardo, 2006; Kramsch, 2000).

Analüüsivates õppematerjalides ei leidunud ühtegi autentset silti, menüüd, arvet/kviitungit, joonist/diagrammi, mõistatust/kõnekäändu, ilukirjanduslikku tekstikatkendit, plaani/graaфикut või koomiksit. Nende puudumine on üllatav, kuna enamikel juhtudel on tegemist võrdlemisi kergesti kättesaadavate materjalidega (Pino, 1990; Huang, Tindall & Nisbet, 2011). Toiduretseptide, arvete/kviitungite ning restoranide menüüde põhjal on võimalik luua mitmesuguseid haaravaid elulisi ülesandeid ja rollimänge, millega muu hulgas saab harjutada igapäevast keelekasutust ning leida olulist informatsiooni (Pino, 1990; Thomas, 2014). Seevastu leidis analüüsitud õppekomplektides õpikute autorite poolt koostatud menüüsid ja plaane, mis küll täidavad keeleõppe funktsiooni, kuid jätavad õppija ilma võimalusest kogeda autentset keelekasutust.

Oodatust vähem oli õppematerjalis autentseid ilukirjanduslikke tekstikatkendeid. Selle peamiseks põhjenduseks võib olla autorikaitsest tingitud kasutamislubade saamise keerukus või liigne kulukus. Selle asemel pakuti õpilastele erinevate tuntud teoste sisukokkuvõtteid. Nende lisamine õpikutesse võib olla õigustatud sooviga tekitada õpilastes huvi raamatute lugemise vastu, kuid nad ei asenda originaaltekste. Uuringud on näidanud, et lugemine meeldib tänapäeval lastele üha vähem (Guo, 2012). Samas on leitud, et ilukirjanduslikud tekstid on motiveerivad ja väljakutset pakkuvad (Brewster et al., 2002; Peacock, 1997) ning keeleteadlased püüavad leida erinevaid viise, kuidas lugemistekste õpilastele atraktiivsemaks muuta (Guo, 2012). Autentsete ilukirjanduslike tekstide lisamine õpikutesse oleks üheks

selliseks võimaluseks, kuna nende kasutamine omab lisaks õpilaste motiveerimisele positiivset mõju ka sõnavara arengule ning üldisele teadmiste tõusule (Beresova, 2015; Ghosn, 2002; Guo, 2012). Seega võiksid õpikud sisaldada rohkem autentseid tekstikatkeid, sest mida rohkem õpilane loeb, seda kiiremini areneb tema keelepädevus ning seda suurema tõenäosusega kasvab ka enesekindlus ja soov võõrkeelseid raamatuid õppetöö väliselt lugeda (Berardo, 2006; Ghosn, 2002).

Autentsete materjalidega kaasnevad ülesandeid võib jagada pedagoogilisteks ja autentseteks (Littlejohn, 2011; Richards, 2006; Tomlinson, 2011). Tulemustest ilmnes, et mitte kõigi autentsete materjalidega ei kaasnenud ülesandeid ning nende eesmärk õppematerjalides oli pigem illustreeriv. Samas leitakse (Jahangard et al., 2012), et autentsete illustreerivaid vahendid tõstavad õpilaste huvi ja motivatsiooni õpiku sisusse süveneda ning seega on neil vaatamata konkreetse ülesande puudumisele täita kindel roll. Kuna tänapäevase keeleõppe põhieesmärgiks on kujundada õppijaid võimalikult edukateks suhtlejateks (Gilmore, 2007b), võiksid keelestruktuurid, mida õpilased kasutavad, olla harjutatud läbi eluliste situatsioonide (Pingel, 2010; Tomlinson, 2012). Selleks sobivad eelkõige autentsete ülesanded, sest need peegeldavad reaalselt keelekasutust erinevates igapäevasisituatsioonides ja annavad võimaluse kasutada õpitavat keelt tähendusliku suhtluseesmärgi saavutamiseks (Littlejohn, 2011; Richards, 2006; Tomlinson, 2011).

Uurimustulemused näitasid, et autentsete materjalidega kaasnenud pedagoogilisi ja autentseid ülesandeid oli võrdsel arvul. Richards (2006) leiab, et võõrkeeleõppes tuleks kasutada mõlemat tüüpi ülesandeid, et kindlustada võrdselt nii õpilase keeleline areng kui ka soravus ja täpsus. Samas soovivad keeleteadlased (Adam et al., 2011; Tomlinson, 2012) autentsete materjalidega kasutada pigem autentseid ülesandeid, et materjalide kasutegur ning õpilase ettevalmistus võõrkeele tegelikuks kasutuseks oleks suurim. Arvestades, et tekst on enamasti ülesande valiku lähtepunktiks (Grellet, 1981; Little et al., 1994), on autentne ülesanne asjakohasem liik autentsete materjalidega töötamiseks, kuna peegeldab alusmaterjali algset kommunikatiivset eesmärki (Mishan, 2005). Seega võinuks ka uuritud õppekomplektides esinevate autentsete materjalidega kaasneda rohkem autentseid ning vähem pedagoogilisi ülesandeid.

Autentseid ülesandeid saab jagada kolmeks (Mishan, 2005): võõrkeelt emakeelena kõneleja tavapäraseid tegevusi jäljendavateks, samm-sammult emakeelena kõneleja jaoks alateadlikke protsesse väljendavaks või teatud ametiesindajate tööülesandeid kopeerivaks. Tulemusi analüüsid selgus, et õppekomplektides oli kõikidest autentsetest ülesannetest enim selliseid, mis kopeerivad võõrkeelt emakeelena kõneleja tavapäraseid tegevusi, nagu teksti

lugemine, piltide vaatamine ja nende üle arutlemine, saadud info ümber jutustamine, mingil teemal arvamuse avaldamine, maakaardilt teatud kohtade otsimine ja muud sarnast. Rohkelt leidis ka neid, mis samm-sammult väljendavad keelt emakeelena kõneleja jaoks alateadlikke protsesse, näiteks erinevate lugemisstrateegiatega – süvalugemise, üldlugemise või valiklugemise – teadlik harjutamine, mida inimesed eri tekstide lugedes kasutavad (Kikerpill & Kingisepp, 2000).

Lihtsate eluliste tegevuste ja loomulike suhtlussituatsioonide jäljendamine on üheks peamiseks ja olulisimaks kriteeriumiks autentsete ülesannete juures (Harris & Marx, 2009; Mishan, 2005; Littlejohn, 2011; Tomlinson, 2011) ning nende kasutamine kiirendab keele omandamist ning teeb teise kultuuri mõistmise õpilase jaoks kergemaks (Kramsch, 2000). Analüüsitud materjalides leidis nii erinevate suhtlusstrateegiatega kasutamist nõudvaid kui ka suunavaid, tähenduslikke küsimusi sisaldavaid autentseid ülesandeid. Arvestades õppematerjalis esinenud autentsete ülesannete mitmekesisust, võib järeldada, et õpilased saavad mitmekülgselt ja lihtsate eluliste tegevuste jäljendamise kaudu arendada suhtluspädevust loomulikult moel (Euroopa keeleõppe raamdokument..., 2007; Harris & Marx, 2009).

Autentseid ülesandeid, mis on suuremal või vähemal määral sarnased teatud ala ekspertide igapäevaste tööülesannetega (Harris & Marx, 2009; Mishan, 2005), esines õppekomplektides üllatavalt vähe. Sedalaadi ülesanded võivad sisaldada erinevaid tegevusi, alustades lihtsamatest ja lühematest ülesannetest nagu allika andmete põhjal diagrammi loomist kuni mitme eri laadi tegevuste simulatsioonini välja, näiteks heategevusürituse korraldamiseks vajalike kohustuste täitmist (Harris & Marx, 2009; Mishan, 2005). Eelnimetatud ülesannete vähesus võib olla põhjendatud nende tegemisega kaasneva võimaliku ajakuluga – mõnel juhul võib sellise autentse ülesande lahendamine aega võtta isegi päevi või nädalaid (Harris & Marx, 2009). Samuti on mahukamate tegevuste puhul eeldatav õpilaste teatav keeletase, mis võimaldaks neil vajalikul määral ülesannet mõista ning sooritada. Sellegi poolest on kindla professionaalse kontekstiga autentset ülesanded tänapäeva hariduses asendamatud, sest suunavad õpilasi süvenema ning leidma tähenduslikke ja meelde jäävaid lahendusi, suurendades nii õpilase kaasahaaratust ning arendades tulevases elus vajaminevaid arutluse ja probleemilahenduse oskusi (Harris & Marx, 2009; Huang et al., 2011).

Kahe uurija vaheliste hinnangute võrdlemisel selgus, et käesoleva uurimuse jaoks koostatud hindamiskriteeriumite usaldusväärsus on rahuldav ($\kappa = 0.222$). Teadustööde puhul on levinud arvamus, mille kohaselt peaks kappa väärtus olema vähemalt 0.60-0.70, et seda

saaks lugeda usaldusväärseks kokkulangevuseks, mille põhjal saab teha paikapidavaid järeldusi (Wood, 2007). Võrreldes kahe uurija hindamistabeleid selgus, et teatud kriteeriumite puhul oli arvamuste lahknevus silmnähtavalt olemas. Näiteks ilmnisid erinevused juhiste kirjapanekul ning jaotamisel, kus mõnel juhul loeti ühe ülesandena ka selliseid, mis tegelikult sisaldasid mitut töökäsku ning oleks pidanud olema arvestatud kui kaks eraldiseisvat ülesannet. Näiteks juhust „*Read the text and complete the sentences*“ oli ühe uurija poolt arvestatud ühe ülesandena, teise poolt kahena („*Read the text*“ ja „*complete the sentences*“). See omakorda tõi kaasa teatavaid lahknevusi ülesannete määramisel pedagoogiliseks või autentseks. Arvestades, et sedalaadi erinevusi ei esinenud kõigi mitme tööüksuga juhiste puhul, on ilmselt tegu kogemata tekkinud vigadega, mida saanuks vältida mitmekordse ülelugemisega.

Kõige ühtsemad hinnangud ilmnisid autentsete materjalide loendamise juures, kus peaaegu kõikidel juhtudel suutsid uurijad ära märkida samad materjalid. Erinevusi pedagoogiliste ja autentsete ülesannete jaotamise hinnangute juures võib sealjuures põhjendada sellega, et spetsiifiliste materjalide hindamise puhul püsib alati oht erinevate tõlgendamiste võimaluseks (Mikk, 2000; Pingel, 2010). Samuti on mitme uurija hinnangute võrdlemisel teatav roll nii juhuslikul kokkulangevusel kui ka arvamuste lahknevustel (Wood, 2007). Kui autentsete materjalide puhul oli küllaltki selge, et nendel peab olema märgitud konkreetne või kergesti leitav allikas, siis pedagoogiliste ja autentsete ülesannete kriteeriumid andsid rohkem ruumi erinevateks tõlgendusteks.

Töö kitsaskohad ja praktiline väärtus. Üheks uurimuse piiravaks teguriks võib pidada valimi suurust. Kahe õppekomplekti põhjal ei saa teha laiemaid üldistusi ega ulatuslikke järeldusi. Ka tõsiasi, et uurimistöö tarbeks koostas hindamiskriteeriumid uurimuse autor ise, võib vähendada tulemuste usaldusväärsust, sest sedalaadi kriteeriumitega spetsiifiliste materjalide hindamise puhul mängib isegi parima võimaliku nimekirja puhul teatavat rolli subjektiivne hinnang. Uurijate vahelist hinnangute lahknevust oleks saanud ennetada, kui kriteeriume oleks saanud kolmanda osapoole abiga testida ning seejärel kohandada. Töös analüüsitud õppematerjalide puhul raskendas autentsete materjalide loendamist ka see, et paljude juures puudusid üheselt mõistetavad viited algallikale ning algtekstid olid peaaegu tundmatuseni kohandatud. *Choices* õpikus olid küll abiks üksikud konkreetset viited kohandatud tekstide algversioonidele, kuid õpikutes leidis ka hulganisti autentsete materjalide sarnaseks kujundatud tekste, mis uurijaid segadusse võis ajada.

Vaatamata eespool loetletud kitsaskohtadele võiks käesolev töö olla ajendiks täiustada ja välja töötada põhjalikke õppevahendite hindamiskriteeriume, pöörates sealjuures erilist tähelepanu pedagoogiliste ja autentsete ülesannete üheselt mõistetavate kriteeriumite väljatöötamisele. Samuti tasuks läheneda autentsuse esinemisele õpikutes laiemalt ning analüüsida õpikuid tervikuna, et välja selgitada, kas ja mil määral arvestatakse konstrueeritud tekstides autentsete aspektidega.

Tänuõnad

Täna kõiki isikuid, kes olid oma nõuannete ja näpunäidetega suureks abiks töö valmimisel. Soovin tänada ka uurimuses osalenud inglise keele õpetajat, kes leidis aega teise uurijana teatud osa materjalidest analüüsida.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

19.05.2016.

Kasutatud kirjandus

- Adam, S. L., Stan, R. S., & Moanga, A. S. (2011). Authentic Language Teaching Materials - Advantages and Challenges. *Bulletin of the University of Agricultural Sciences & Veterinary Medicine Cluj-Napoca*, 68(2), 353–356.
- Adam, S. L., Stan, R. S., Moanga, A. S., Oroian, E., Mihai, M., & Ciubancan, M. (2010). The Role of Authentic Materials in Foreign Language Teaching. *Bulletin of the University of Agricultural Sciences & Veterinary*, 67(2), 431–435.
- Adams, T. W. (1995). *What Makes Materials Authentic*. Külastatud aadressil <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED391389.pdf>.
- Beard, A. (2003). Textual Purposes. In A. Beard (Ed.), *How texts work* (pp. 25–36). London; New York: Routledge.
- Berardo, S. A. (2006). The use of authentic materials in the teaching of reading. *The Reading Matrix: International Online Journal*, 6(2), 60–69.
- Beresova, J. (2015). Authentic Materials – Enhancing Language Acquisition and Cultural Awareness. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 192, 195–204.
- Brewster, J., Ellis, G., & Girard, D. (2002). *The Primary English Teacher's Guide*. Harlow: Pearson Education Limited.
- Chan, J. Y. H. (2013). The Role of Situational Authenticity in English Language Textbooks. *RELC Journal*, 44(3), 303–317.
- Crossley, S. A., McCarthy, P. M., Louwse, M. M., & McNamara, D. S. (2007). A Linguistic Analysis of Simplified and Authentic Texts. *The Modern Language Journal*, 91(1), 15–30.
- Eesti Hariduse Infosüsteem (s.a.). *Koolid*. Külastatud aadressil <https://enda.ehis.ee/avalik/avalik/opikud/OpikudOtsi.faces>.
- Ellis, R. (2011). Macro- and Micro-evaluations of Task-based Teaching. In B. Tomlinson (Ed.), *Materials Development in Language Teaching* (pp. 212–235). Cambridge: Cambridge University Press.
- Erkaya, O. R. (2005). TV Commercials as Authentic Materials to Teach Communication, Culture, and Critical Thinking. *MEXTESOL Journal*, 29(2), 43–57.
- Euroopa keeleõppe raamdokument: õppimine, õpetamine ja hindamine*. (2007). Haridus- ja Teadusministeerium.

- Furstenberg, G. (2010). Making Culture the Core of the Language Class: Can It Be Done? *The Modern Language Journal*, 94(2), 329–332.
- Ghosn, I. K. (2002). Four good reasons to use literature in primary school ELT. *ELT Journal*, 56(2), 172–179.
- Gellert, N. (2012). *Kuulamisoskust arendavad ülesanded teise kooliastme inglise keele õppekomplektides I Love English ja The New You & Me*. Publitseerimata magistritöö. Tartu Ülikool.
- Gilmore, A. (2004). A comparison of textbook and authentic interactions. *ELT Journal*, 58(4), 363–371.
- Gilmore, A. (2007a). Authentic materials and authenticity in foreign language learning. *Language Teaching: The International Research Resource for Language Professionals*, 40(2), 97–118.
- Gilmore, A. (2007b). *Getting real in the language classroom: Developing Japanese students' communicative competence with authentic materials*. Publitseerimata doktoritöö. The University of Nottingham.
- Grellet, F. (1981). Reading and reading comprehension. In *Developing Reading Skills: A Practical Guide to Reading Comprehension Exercises* (pp. 3–11). Cambridge: Cambridge University Press.
- Guo, S. – C. (2012). Using Authentic Materials for Extensive Reading to Promote English Proficiency. *English Language Teaching*, 5(8), 196–206.
- Harris, C., & Marx, R. (2009). *Authentic Tasks*. Külastatud aadressil <http://www.education.com/reference/article/authentic-tasks/#A>.
- Huang, J., Tindall, E., & Nisbet, D. (2011). Authentic Activities and Materials for Adult ESL learners. *Journal of Adult Education*, 40(1), 1–10.
- Jahangard, A., Afshar, H. S., & Rahimi A. (2012). *Textbook evaluation: Analyses of ELT materials*. Germany: LAP LAMBERT Academic Publishing.
- Kienbaum, B. E., Russell, A. J., & Welty, S. (1986). *Communicative Competence in Foreign Language Learning with Authentic Materials. Final Project Report*. Külastatud aadressil <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED275200.pdf>.
- Kikerpill, T., & Kingisepp, L. (2000). *Keelekeskkond võõrkeeleõppe toetajana*. Tallinn: TEA Kirjastus.
- Kramsch, C. (2000). Authentic texts and contexts. In C. Kramsch (Ed.), *Context and Culture in Language Teaching* (pp. 177–204). Oxford: Oxford University Press.

- Kreitsmann, T. (2014). *Saaremaa õpilaste hinnangud autentsete materjalide kasutamisele põhikooli 7.–9. klasside inglise keele tundides*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.
- Kõre, M. (2013). *Tartu- ja jõegevamaa õpetajate hinnangud autentsete materjalide kasutamise kohta põhikooli 7. – 9. klasside inglise keele tundides*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.
- Leerima, E. (2013). *Õpilaste keelepädevust arendavad lugemisülesanded III kooliastme inglise keele õpikutes*. Publitseerimata magistratöö. Tartu Ülikool.
- Little, D., Devitt, S., & Singleton, D. (1994). *Learning Foreign Languages from Authentic Texts: Theory and Practice* (pp. 20–28). Dublin: Authentik.
- Littlejohn, A. (2011). The Analysis of Language Teaching Materials: Inside the Trojan Horse. In B. Tomlinson (Ed.), *Materials Development in Language Teaching* (pp. 179–211). Cambridge: Cambridge University Press.
- Mikk, J. (2000). *Textbook: Research and Writing*. Frankfurt: Peter Lang.
- Mishan, F. (2005). Authentic Texts and Authentic Tasks. In F. Mishan (Ed.), *Designing Authenticity into Language Learning Materials* (pp. 67–93). Bristol; Portland: Intellect.
- Peacock, M. (1997). The effect of authentic materials on the motivation of EFL learners. *ELT Journal*, 51(2), 144–156.
- Pingel, F. (2010). *UNESCO Guidebook on Textbook Research and Textbook revision*. (2nd ed.). Paris: UNESCO.
- Pino, B. G. (1990). *Culture-Authentic Materials in the Foreign Language Classroom*.
Külastatud aadressil <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED340235.pdf>.
- Põhikooli riiklik õppekava. Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 2011. a. määrus nr. 1. Külastatud aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/114012011001>.
- Rahman, R. (2014). A Case for Authentic Materials in Language Teaching. *Dialogue*, 9(2), 205–215.
- Raudsep, A. (2010). Lõiming inglise keele õpetamisel. J. Jaani, L. Aru (Toim). *Lõiming. Lõimingu võimalusi põhikooli õppekavas* (lk 171–181). Tartu: Tartu Ülikooli Haridusuuringute ja õppekavaarenduse keskus.
- Richards, J. C. (2006). *Communicative Language Teaching Today*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Suigusaar, M. (2012). *Kirjutamisoskust arendavad ülesanded II kooliastme inglise keele õppematerjalides I Love English ja Click On*. Publitseerimata magistritöö. Tartu Ülikool.
- Thomas, C. (2014). Meeting EFL Learners Halfway by Using Locally Relevant Authentic Materials. *English Teaching Forum*, 52(4), 14–22.
- Thorn, S. (2009). Mining Listening Texts. *Modern English Teacher*, 18(2), 5–12.
- Tomlinson, B. (2012). Materials development for language learning and teaching. *Language Teaching*, 45(2), 143–179.
- Tomlinson, B. (Ed.). (2011). *Materials Development in Language Teaching* (pp. 437–443). Cambridge: Cambridge University Press.
- Viera, A.J., & Garrett, J. M. (2005). Understanding Interobserver Agreement: The Kappa Statistic. *Family Medicine* 37(5), 360–363.
- Wahab, M. M. A. (2013). Developing an English Language Textbook Evaluative Checklist. *IOSR Journal of Research & Method in Education* (1)3, 55–70.
- Wen-Cheng, W., Chien-Hung, L., & Chung-Chieh, L. (2011). Thinking of the Textbook in the ESL/EFL Classroom. *English Language Teaching* (4)2, 91–96.
- Wood, J. M. (2007, October 4). Understanding and Computing Cohen's Kappa: A Tutorial. *WebPsychEmpiricist*. Külastatud aadressil http://wpe.info/papers_table.html.

Kasutatud õpikud ja töövihikud

- Harris, M., & Sikorzyńska, A. (2012). *Choices Pre-Intermediate Student's Book*. England: Pearson.
- Kay, S., & Jones, V. (2012). *Choices Pre-Intermediate Workbook*. England: Pearson.
- Kurm, Ü., Soolepp, E., & Fyfe, N. (2010a). *I Love English Student's Book 7*. Tartu: Studium.
- Kurm, Ü., Soolepp, E., & Fyfe, N. (2010b). *I Love English Workbook 7*. Tartu: Studium.

Lisa 1. Autentse materjali kontrollnimekiri

Peatüki number _____

Täidetud autentse materjali kriteerium(id):

- täisviide algallikale
- autori nimi
- viide kolleksioonile või kogule (piltide puhul)
- äratuntav vaste otsingu korral (isegi, kui on näha, et materjalid on kohandatud)

Autentse materjali liik:

- foto
- pilt
- kutse
- plakat
- silt
- reklaam/kuulutus
- menüü
- arve/kviitung
- maakaart
- joonis/diagramm
- mõistatus/kõnekäänd
- ilukirjanduslik tekstikatkend
- artikkel
- plaan/graafik
- koomiks
- laulusõnad
- luuletus
- nali
- tsitaat/kommentaar
- arvustus/ülevaade
- muu:

Materjaliga kaasnes ülesanne:

- JAH*
- EI*

Lisa 2. Autentsete materjalidega kaasnevate ülesannete kontrollnimekiri

Peatüki number _____

Ülesande number _____

Ülesande juhendi sõnastus:

Täidetud ülesande kriteerium(id):

1. pedagoogilise ülesande kriteeriumid

- sisaldab kindla õppe-eesmärgiga tegevusi
- tähelepanu korrektse keele moodustamisel
- harjutab keeleteadmisi osade kaupa
- keeleväljendite kasutamine on kontrollitud

2. autentse ülesande kriteeriumid

- sisaldab elulist toiminguid
- peegeldab loomulikku elulist keelekasutust
- tähelepanu on tähenduslikul suhtlemisel
- kasutatavate keelendite valik on vaba

Lisa 3. Autentse ülesande tüübi määramise kontrollnimekiri

Peatüki number _____

Ülesande number _____

Autentse ülesande juhendi sõnastus:

Autentse ülesande elulisuse tüüp:

- kopeerib võõrkeelt emakeelena kõneleja tavapäraseid tegevusi
- väljendab samm-sammult keelt emakeelena kõneleja jaoks alateadlikke protsesse
- seotud teatud kindlate professionaalsete kontekstidega ja/või sisaldab teksti keeleliste, visuaalsete või auditiivsete aspektide analüüsi

Lisa 4. Autentsete materjalide liikide jaotus õppematerjalide kaupa

Autentse materjali liik	ILE 7 õpik	ILE 7 tv	CPI õpik	CPI tv	Kokku
foto	65	2	166	58	291
tsitaat	0	0	15	0	15
arvustus/ülevaade	0	0	5	1	6
nali	5	0	0	0	5
luuletus	3	0	1	0	4
pilt	2	0	2	0	4
artikkel	1	0	2	0	3
reklaam/kuulutus	1	0	2	0	3
maakaart	1	0	1	1	3
kutse	0	0	1	1	2
laulusõnad	0	0	2	0	2
plakat	0	0	1	1	2
<i>muu:</i>					
viisakusväljend	15	0	0	0	15
filmi pealkiri	7	0	5	0	12
artikli/uudise pealkiri	7	0	3	0	10
kiri	7	0	0	0	7
jutustav tekst	2	0	1	1	4
autori lühitutvustus	0	0	3	0	3
raamatu esikaas	0	0	1	1	2
arvutimängu ümbris	0	0	1	0	1
mõistekaart	1	0	0	0	1
postmark	0	0	1	0	1
raamatu sisukirjeldus	0	0	0	1	1
reisiteatmiku tekst	0	0	1	0	1
KOKKU	117	2	214	65	398

Märkus: ILE7 – I Love English 7, CPI – Choices Pre–Intermediate

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Meelika Kõre (21.03.1990),

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Autentsete materjalidega kaasnevad ülesanded kolmanda kooliastme inglise keele õpikutes ja töövihikutes“, mille juhendaja on Evi Saluveer,
  - 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
  - 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. Olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 19.05.2016